

BETMEN

**ALAN MUR
BRAJAN BOLAND**

STRAŠAN VIC

UVOD

ČOVEČE, ZAR OVO NIJE KUL?

Za sve učesnike mejnstrim stripske scene s kraja osamdesetih godina prošlog veka, pa i sve one koji su je gledali spolja, nosa pribijenog uz izlog - kao ja, uzastopni niz naslova *Povratak Mračnog Viteza*, *Nadzirači*, *Betmen: Godina prva*, *Betmen: Strašan vic* ulio je toj sceni potpuno nov život. Ti likovi (osim onih iz *Nadzirača*) bili su tu već decenijama i, iako su brojni talentovani scenaristi i crtači stvarali značajna dela u tom periodu, probudio se neverovatan osećaj novine u delima Frenka Milera i te šačice ludih Britanaca - Alana Mura, Brajana Bolanda, Džona Higinsa, Ričarda Starkingsa i Dejva Gibonsa - koji su videli silne mogućnosti u njima, u vrstama priča koje bi mogle da se pričaju i, nimalo slučajno, u načinu na koji bi priče mogle biti predstavljene. *Betmen: Strašan vic* jedna je od tih gorenavedenih priča koja nije prethodno postojala u drugom formatu, kao niz stripskih sveščica koje su naposljetku sabrane u taj sveobuhvatni izraz - „stripski roman“.

Strašan vic bila je tek priča na 46 strana, ali toliko zapanjujuće osmišljena i mnogo čistije i pažljivije odštampana da je ličila na neku potpuno drugu zverku, nije bila samo stvarno sjajan strip o Betmenu već i nešto drugačije. Tada to nisam kapirao, ali sad kapiram.

Eto šta neverovatno vešti autori umeju: da učine da nam staro izgleda kao novo.

I uzbudljivo. Ne zaboravite uzbudljivo.

Kažu mi da *Betmen: Strašan vic* vuče poreklo još od nekog predloga za strip *Betmen/Sudija Dred* koji su Mur i Boland zakovali. Kad je to propalo, Mur je pitao Bolanda šta bi drugo želeo da crta, na šta je Boland rekao: „Džokera, moliću.“

Baš je lepo vaspitan. I tako se rodio večni klasik.

Mur je čuven po mnogo čemu, a umnogome i po svojim manijakalno nadgledanim i precizno orkestriranim scenarijima koji iziskuju podjednaku ili sličnu količinu truda i od njegovog crtačkog partnera, a u neverovatnom Brajanu Bolandu pronašao je crtača koji mu je ravan po talentu, fanatičnosti, brižljivosti i ekspresivnosti. Obojica neverovatno vešto umeju da nas zadive svojim predstavljanjem onog običnog, tako da nam nikad ne deluje obično. A zatim nam grunu obrt, toliko eksplozivan ključni kadar da tek tad shvatite koliko su vas, kao čitaoca, zapravo namerno uljuljkali, samo da bi vas iznenadili.

Pojavljivanje Džokera na str. 11, tragični događaj na str. 18, pojavljivanje Betmena na str. 39, sve je to orkestrirano i izvedeno tako da vas zadivi istog časa, a zatim i ponovo zadivi kada se vratite i vidite koliko su ti umetnici zapravo znali i od početka lupili temelje priči. Neverovatno je zabavno biti u rukama tvorca koji toliko znaju o tome čime se bave.

A da, a onaj vic (zar nije kul što se strip završava vicem) na kraju?

Neprocenjiv, smešan i savršen za likove Betmena i Džokera.

Međutim, to što držite u rukama nije strip koji ja posedujem, a koji je davne 1988. toliko potpalio(!) mene i na hiljade drugih, zbog jednog ključnog elementa: kolora.

Pravi ste srećnici, jer ovoga puta imate tu fantastičnu čast da vidite strip i sa kolorom samog umetnika, kao i da vidite njegovu potpuniju viziju toga kako je priča trebalo da izgleda. Kad ih stavite jedno pored drugog, razlika je neverovatna.

Bolandov kolor je, karakteristično za njega, promišljen i suzdržan. Mnogo potpunije pristaje delu nego Higinsov maestralni uradak iz 1988. te ga je pravo zadovoljstvo gledati. Usporite li čitanje, primetićete koliko je sada paleta boja hladnija, nasuprot onoj toplijoj iz 1988, koliko bolje pristaje ozbiljnom tonu ove priče, kao i kako Boland, kad sačuva neki sada već kulturni detalj kolora iz 1988, kao na primer Barbarinu žutu košulju, toliko vešto to integriše u svoje hladnije boje u samoj sceni da omogući košulji da se zaista istakne i pojača sam užas prikazanih dešavanja.

Ali najveća i najneverovatnija promena u ovom novokolorisanom izdanju može se videti u flešbek sekvencama.

Boland u svima njima koristi potpuno isprane boje, ali u svakoj bira po jedan predmet koji će naglasiti - činiju s pipcima, račićima i sl. - sve jačim nijansama crvene, udarajući temelje za (evo tog osećaja da je sve od početka bilo isplanirano u veštih rukama majstora svog zanata) Crvenu Kacigu, koji je trebalo da predstavlja Džokerovo uglavnom zaboravljeno poreklo, još davne 1951, i preobražaj smušenog komičara u suludog kriminalnog genija.

Brrrrr. Sav sam se naježio.

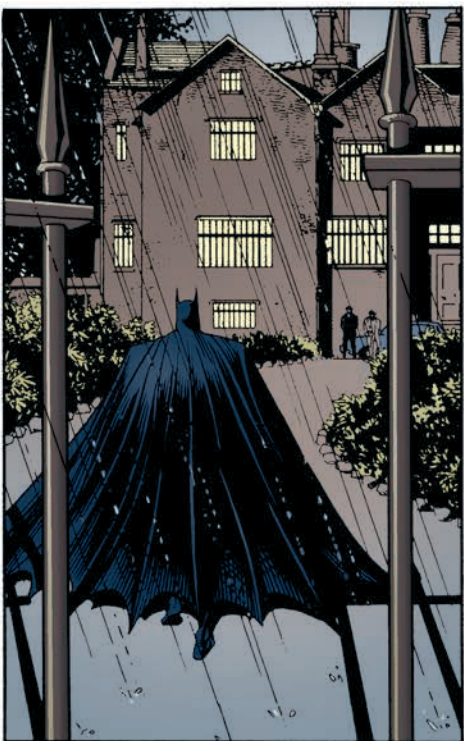
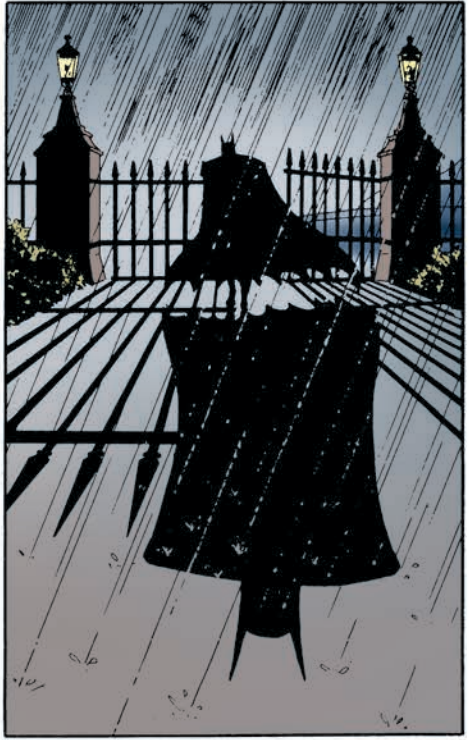
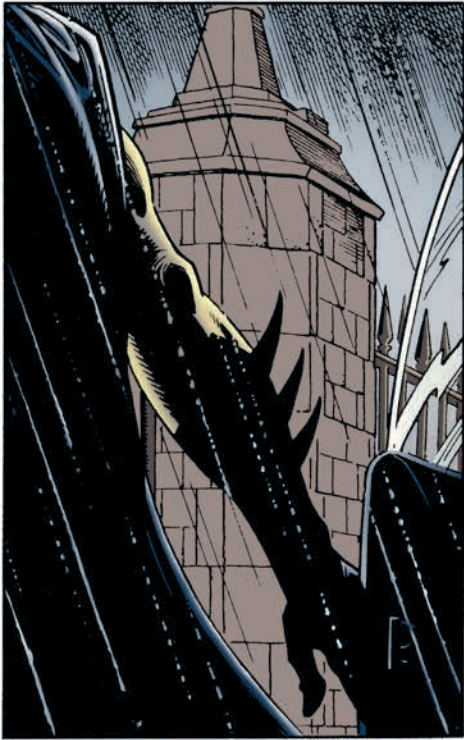
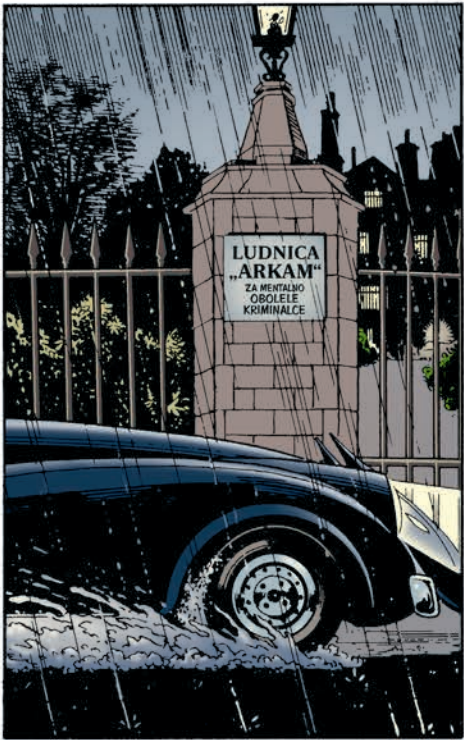
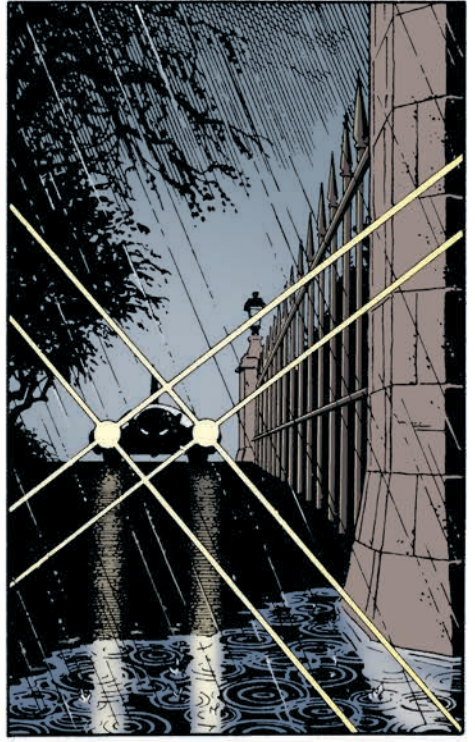
Je l' se još neko naježio?

Čoveče, zar to nije kul?

TIM SEJL

Pasadena, Kalifornija, 2008.

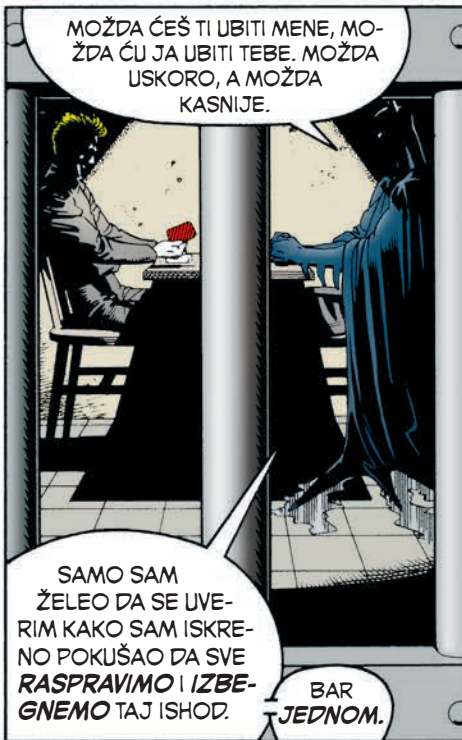

BILA DVA TIPA
U LUDNICI...

H-HEJ...

HEJ! STANI MALO! NE PIPAJ ME! ZNAM SVOJA PRAVA!

NIJE TI DOZVOLJENO DA ME...

... PIPAŠ.

GDEEE JE ONNN?

AAAAAAAH!
O, BOŽE, NEMOJ...

DA LI UOPŠTE SHVATAŠ? SHVATAŠ LI KOGA SI OSLOBODIO? GDE JE ON?

AAAAAAAAAH!
SKIDAJTE GA S MENE!

BOŽE BLAGI, POMAHNITAO JE. OTVARAJ TA VRATA, POBOGU!

OKEJ, SAD JE VEĆ DOSTA!

I TI I JA DOBRO ZNAMO ZAKONE O ZLOSTAVLJANJU PACIJENATA!

BUDE LI MU FALILA MA I DLAKA S GLAVE...

KOMESARE, AKO VAM JE VEĆ TOLIKO STALO DO NJIH, EVO VAM IH, PA IH ČUVAJTE.

A SAD, TI CMIZDRAVA MALA GNJIDO, JOŠ SAMO JEDNOM ČU TE UČTIVO PITATI...

„GDE JE ON?“

AH! TU LI STE!

JESTE LI IMALI PRILIKE DA OBIĐETE *IMANJE* I PROCENITE JE LI TO ONO ŠTO STE TRAZILI?

PA, KIČASTO JE, RUŽNO I *BESKUĆNICI* SU GA KORISTILI KAO *TOALET*.

VOŽNJE SU DO TE MERE ORONULE DA SU *OPASNE PO ŽIVOT* I VRLO LAKO BI MOGLE DA *OSAKATE* ILI ČAK *UBIJU* NEVINU *DEČICU*.

OH. ZNAČI, NE SVIĐA VAM SE?

NE SVIĐA?

MA, LUD SAM ZA NJIM.

VI... STVARNO ŽELITE DA GA KUPITE? A *CENA* KOJU SAM VAM POMENUO, NIJE VAM *PREVISOKA*?

PREVISOKA? DRAGI MOJ *GOSPODINE*, AKO MENE PITATE, ZAPRAVO JE *UBITAČNO NISKA*...

... A *UOSTALOM*, *NOVAC* STVARNO NE PREDSTAVLJA PROBLEM.

BAR NE OVIH DANA.

DAKLE?

KAKO JE PROŠLO? JE L' IM SE SVIDEO TVOJ NASTUP?

PA, REKOŠE, OVAJ... REKOŠE DA ĆE ME MOŽDA POZVATI.

POJMA NEMAM. JA... UNERVOZIO SAM SE I ZABRLJAO POENTU JEDNOG VICA.

AH.

ŠTA TI TO ZNAČI, „AH“?

JA... NISAM MISLILA NIŠTA LOŠE...

DA, JESI. NAČIN NA KOJI SI TO REKLA: „AH“. BAŠ TAKO.

BOŽE, REKLA SAM SAMO...

REKLA SI „AH.“ KAO: „AH, ZNAČI NISI NAŠAO POSAO?“ KAO: „AH, KAKO ĆEMO DA PREHRANIMO BEBU?“

MISLIŠ DA JA NISAM ZABRINUT ZA TO?

MISLIŠ... MISLIŠ DA MI NIJE STALO, DA MI JE SVE TO SAMO NEKI VELIKI VIC, ILI NEŠTO SLIČNO...

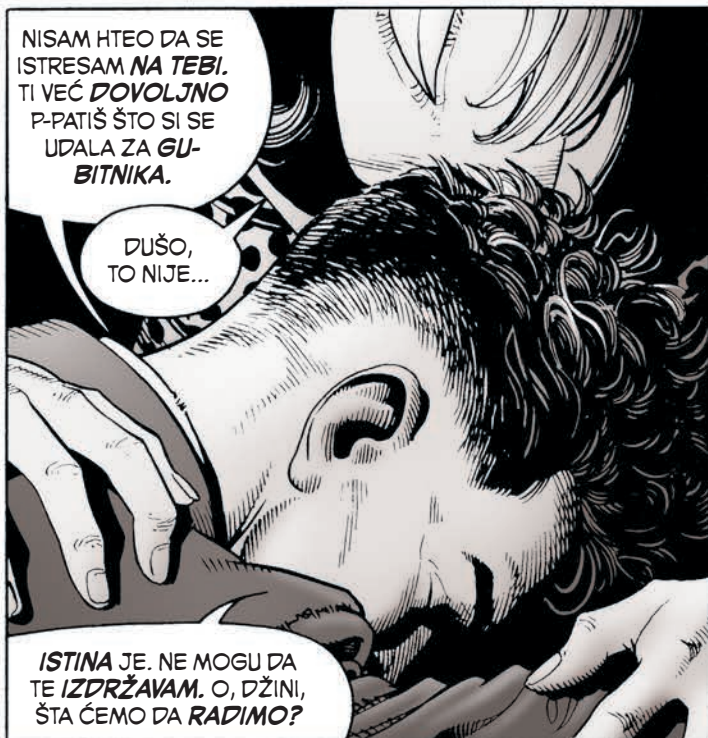
UFFF, JA MORAM DA IZLAZIM, DA IZLAZIM I STOJIM TAMO GORE, DOK SE NIKO NE SMEJE, A TI MISLIŠ, TI MISLIŠ DA JA...

O, BOŽE.

O, DUŠO...

O, BOŽE, TOLIKO MI JE ŽAO...

NISAM HTEO DA SE ISTRESAM NA **TEBI**. TI VEĆ **DOVOLJNO** P-PATIŠ ŠTO SI SE UDALA ZA **GU-BITNIKA**.

DUŠO, TO NIJE...

ISTINA JE. NE MOGU DA TE **IZDRŽAVAM**. O, DŽINI, ŠTA ČEMO DA **RADIMO?**

BIĆE SVE U **REDU**.

JUNIOR NEĆE DOĆI BAR JOŠ **TRI MESECA**, A MISLIM DA ĆE **GPA BARKIS** SAČEKATI JOŠ MALO NA **STANARINU**. SAŽALJEVA ME.

A MENE **MRZI**.

IZAĐE U **HODNIK** DA SE **MRŠTI** NA MENE KAD GOD POĐEM **UZA STEPENICE**.

OVA KUĆA ZAUDARA NA **MAČJI POSIP** I **STARCE**.

MORAM DA TE **IZVUČEM** **ODAVDE** PRE NEGO ŠTO SE **RODI BEBA...**

SAMO ŽELIM **DOVOLJNO NOVCA** DA NAS SMESTIM U NEKO **PRISTOJNO NASELJE**.

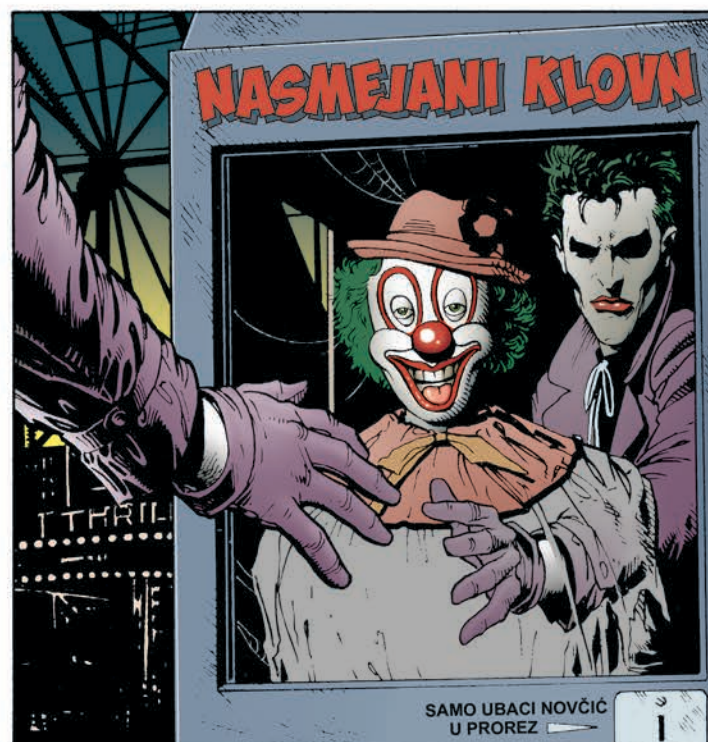
NA ULICI IMA CURA KOJE TOLIKO ZARADE ZA **VIKEND**, A DA PRITOM NE MORAJU DA ISPRIČAJU NI **JEDAN JEDINI VIC**.

HA-HA HA-HA.

NE BRINI, DUŠO. NE BRINI SE ZA **SVE TO**. JA TE JOŠ VOLIM, ZNAŠ? IMAO POSAO ILI **NE**, DOBAR SI U **KREVTU...**

... I UVEK UMEŠ DA ME **NASMEJEŠ**.

NASMEJANI KLOWN

SAMO UBACI **NOVČIĆ** U **PROREZ**

ZNATE, **SIGURAN** SAM DA **NEĆETE** ZAŽALITI ŠTO STE GA KUPILI. NIJE **TOLIKO** PROPAAO. NEKE OD OVIH **VOŽNJI** SU I DALJE **PRILICNO** **IZDRŽLJIVE**...

ČASNA REČ, OVO BI MOGAO BITI **VRAŠKI** DOBAR LUNA PARK.

MA, **POTPUNO** STE U PRAVU.

ZAHVALJUJUĆI VAŠEM TRGOVAČKOM UMEĆU I VEŠTOM JEZIKU, U **POTPUNOSTI** STE USPELI DA MI **PRODATE** OVO MESTO. EVO **RUKE**, DA **POTVRDIMO**.

OVAJ... MA **NARAVNO**. **MENI** JE BILA **ČAST**...

STVARNO **JESTE**.

NARAVNO, **NIŠTA** VAM NEĆU PLATITI. MOJE **KOLEGE** SU JOŠ PRE NEKIH **SAT VREMENA** UBEDILE VAŠEG **PARTNERA** DA POTPIŠE SVE NEOPHODNE **PAPIRE**.

IMANJE JE **VEĆ** MOJE.

BIĆE DA STE I VI **ZADOVOLJNI** TIME?

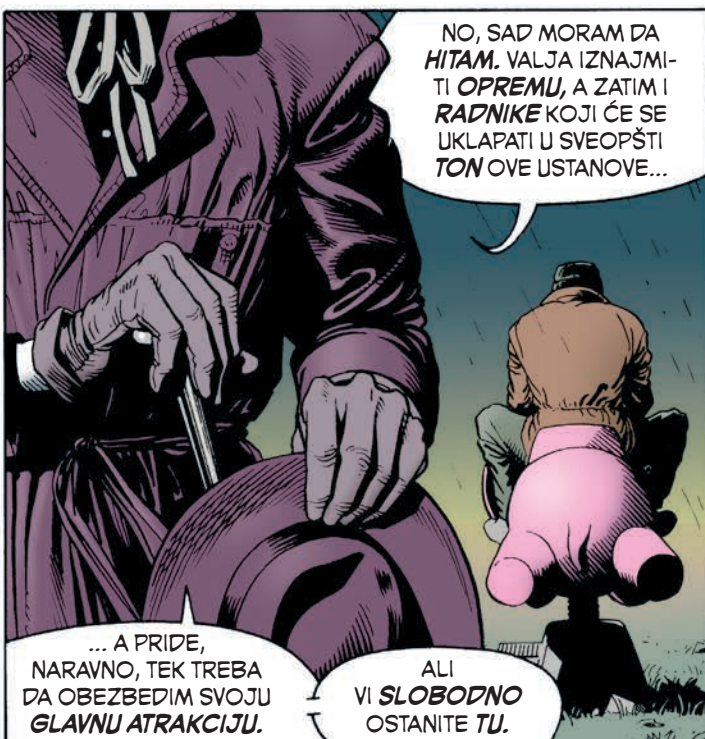
VIDIM DA **JESTE**, I TE KAKO. E PA, **BAŠ** MI JE DRAGO.

ZNATE, KAD BUDETE VIDELI **POBOLJŠANJA** KOJA SAM PLANIRAO ZA OVO MESTO, **GARANTUJEM** VAM DA ĆETE OSTATI **BEZ TEKSTA!**

ŠTAVIŠE, U PITANJU JE **DOŽIVOTNA** GARANCIJA...

NO, SAD MORAM DA **HITAM**. VALJA IZNAJMITI **OPREMU**, A ZATIM I **RADNIKE** KOJI ĆE SE UKLAPATI U SVEOPŠTI **TON** OVE USTANOVE...

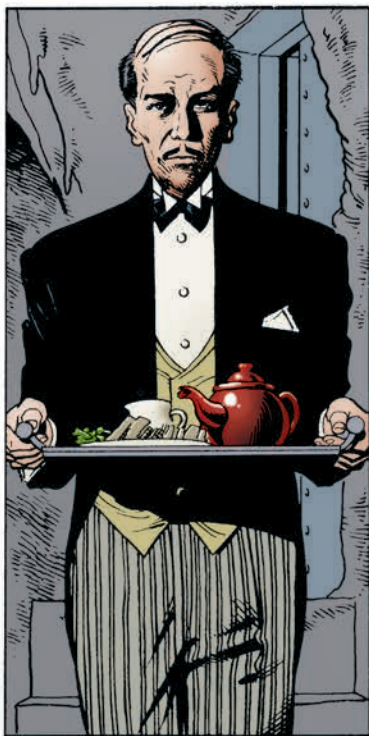
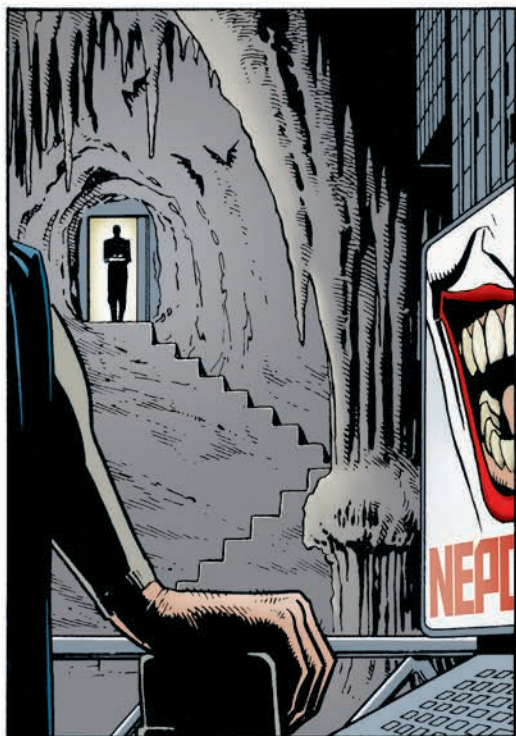

... A **PRIDE**, **NARAVNO**, TEK TREBA DA OBEZBEDIM SVOJU **GLAVNU** **ATRAKCIJU**.

ALI VI **SLOBODNO** OSTATITE **TU**.

VAŠE OSVEŽENJE,
GOSPO'N.

GOSPODARU
BRUSE?

MOGU LI
VAM JOŠ NEKA-
KO POMOĆI ILI
JE TO SVE?

NE. TO JE SVE. POKUŠAVAO SAM DA
DOKUČIM ŠTA ON NAME-
RAVA. ALI TO JE SKORO NEMOGUĆE.

JAGA NE POZNA-
JEM, ALFREDE.

SVE OVE
GODINE,
A JA NE
ZNAM KO
JE ON
NIŠTA VIŠE
NO ŠTO
ON ZNA
KO SAM
JA.

KAKO DVOJE LJUDI
MOGU TOLIKO DA SE
MRZE, A DA SE I NE
POZNAJU?

MRZIM OVO. KAD GOD GA BACIMO U ZATVOR, POMISLIM: „MOLIM TE, BOŽE, ZADRŽI GA UNUTRA.“ I ONDA ON POBEGNE A SVI MI SEDIMO SKRŠTENIH RUKU, U NADI DA OVAJ PUT NEĆE UČINITI NIŠTA PREVIŠE UŽASNO.

MRZIM TO.

TATA, MOŽEŠ LI BAR JEDNOM DA OSTAVIŠ POSAO U KANCELARIJI I OPUSTIŠ SE? SPREMILA SAM TI KAKAO.

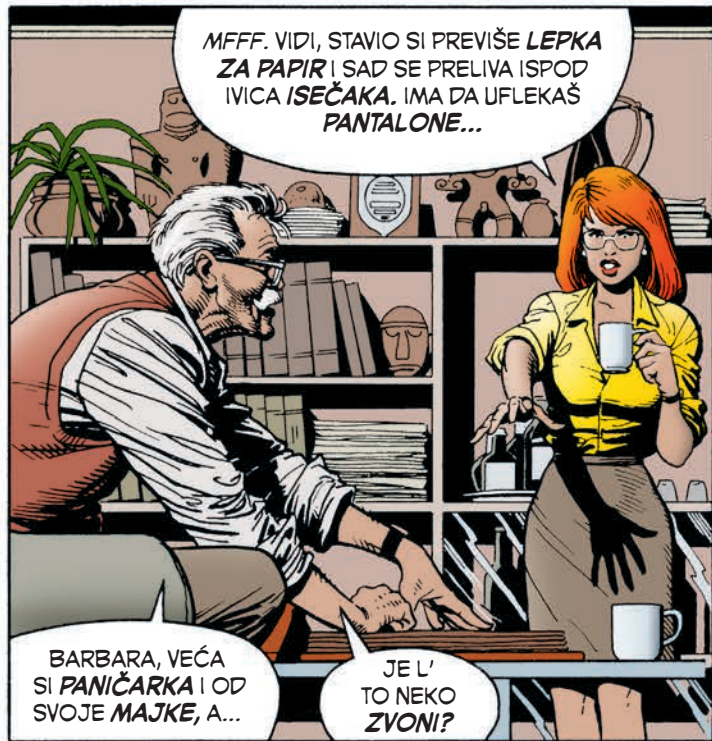
HVALA TI, DUŠO. POPIĆU GA ČIM ZALEPIM OVE NAJNOVIJE ISEČKE.

ZNAŠ, NAŠLA SAM ONU KNJIGU S ISEČIMA O ŽENI-MAČKI ZA KOJU SI REKAO DA JE NESTALA. BILA JE IZA ORMANA.

MORAO BI KAD-TAD DA MI DOZVOLIŠ DA TI SMISLIM PRAVI SISTEM ARHIVIRANJA, KAO ŠTO SMO IMALI U BIBLIOTECI.

HMMM.

MFFF. VIDI, STAVIO SI PREVIŠE LEPKA ZA PAPIR I SAD SE PRELIVA ISPOD IVICA ISEČAKA. IMA DA UFLEKAŠ PANTALONE...

BARBARA, VEĆA SI PANIČARKA I OD SVOJE MAJKE, A...

JE L' TO NEKO ZVONI?

AHA. SIGURNO JE KOLIN IZ ZGRADE PREKO PUTA. VEČERAS IMAMO ČAS JOGE.

HAJDE, TATA... IMAMO GOSTE! SKLONI TE TVOJE ISEČKE.

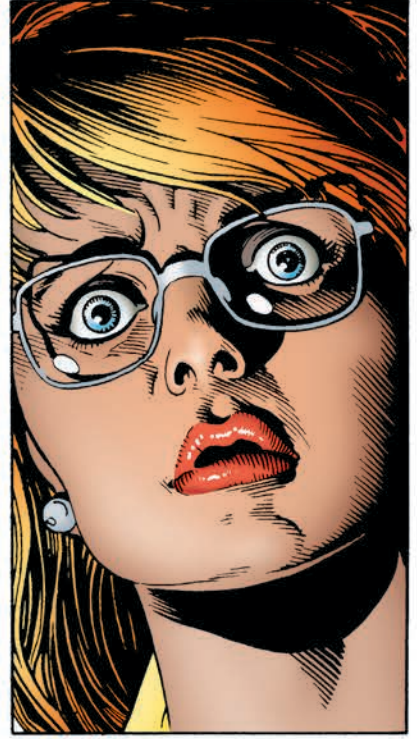
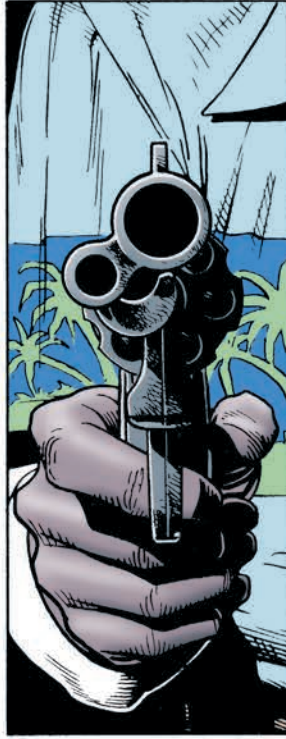
HEH. VIDI OVAJ. NJIHOV PRVI SUSRET. KOJA JE TO BEŠE GODINA?

PA, SEĆAM SE DA SAM BILA MALA KAD SI MI OPISIVAO TO BELO LICE I ZELENU KOSU. BAŠ SI ME NAPLAŠIO.

MISLIO SAM DA BI TE ZANIMALO...

AHA, E PA, IMALA SAM ZANIMLJIVE KOŠMARE...

BARB?

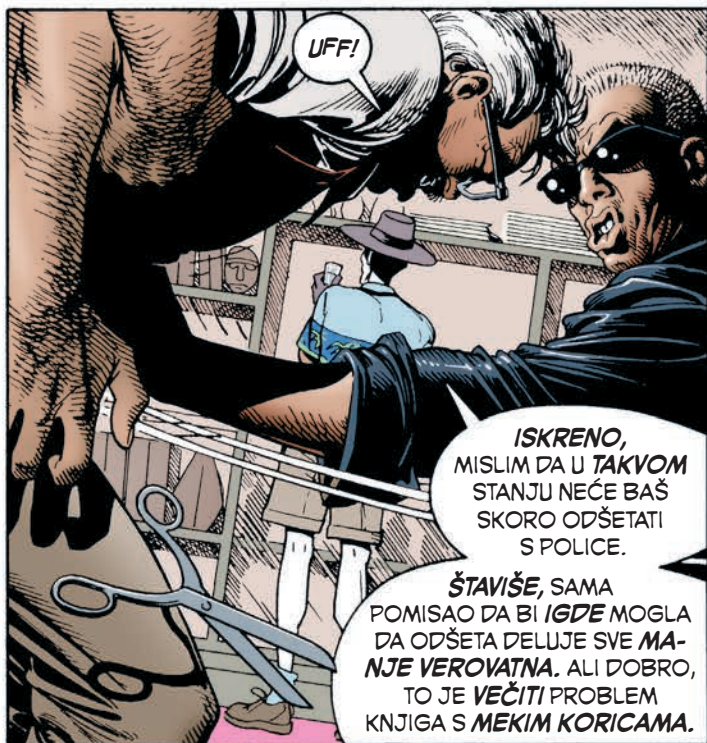
MOLIM TE NEMOJ DA SE BRINEŠ. U PITANJU JE PSIHIČKI POREMEĆAJ, ČEST KOD BIVŠIH BIBLIOTEKARA. VIDIŠ, UMISLILA JE DA JE KNJIGA PA SE PRUŽILA NA RIKNU DA RIKNE.

DODUŠE, OVAJ PRIMERAK BAŠ I NIJE U DOBROM STANJU.

MISLIM, IMA RUPU NA KORICAMA, A IZGLEDA DA JE I KIČMA OŠTEĆENA.

TI... ĐUBRE JEDNO, MOJA ČERKA, IMA DA TE...

UFF!

ISKRENO, MISLIM DA U TAKVOM STANJU NEĆE BAŠ SKORO ODŠETATI S POLICE.

ŠTAVIŠE, SAMA POMISAO DA BI IGDE MOGLA DA ODŠETA DELUJE SVE MANJE VEROVATNA. ALI DOBRO, TO JE VEČITI PROBLEM KNJIGA S MEKIM KORICAMA.

BOŽE, OVE KNJIŽEVNE DISKUSIJE SU TAKO SUVOPARNE. KAD ZAVRŠITE S MATORIM, ZNATE GDE DA GA ODVEDETE.

I MOLIM VAS... BUDITE PAŽLJIVI! IPAK NAM JE ON GLAVNA ATRAKCIJA.

ZNATE, GĐICE GORDON, PRAVA JE ŠTETA ŠTO ĆETE PROPUSTITI OČEV DEBI.

NAŽALOST, NAŠA USTANOVA NIJE PRILAGOĐENA HENDIKEPIRANIMA.

ALI BEZ BRIGE... OPA LIĆU PAR FOTKI DA GA PODSEĆAJU NA VAS.

ZŠŠŠ...

ZAŠ... ZAŠTO... NAM OVO...

R... RADIŠ?

DA BIH NEŠTO DOKAZAO.

ŽIVEO NAM ZLOČIN.